

УДК 343.977

DOI <https://doi.org/10.32847/ln.2021.13.2.12>

Мірковець О.М.

здобувач

Донецький юридичний інститут МВС України

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО РОЗБІЙ

Одним з найнебезпечніших кримінальних проявів сучасної злочинності є корисливо-насилницька діяльність. Злочини, що до неї відносяться, заподіюють велику матеріальну шкоду фізичним особам, підприємствам, організаціям і установам різних форм власності, посягають на здоров'я, фізичну і психічну недоторканість громадян, а значний рівень вчинюваних розбоїв, зумовлений економічною кризою в країні, масовим безробіттям, бойовими діями на Сході України, що призводять до розповсюдження зброї, масових переселень, соціальної незахищеності населення й його зубожіння, зміни ціннісних пріоритетів у суспільстві [1].

Розслідування розбійних нападів здійснюється за допомогою передбачених законом кримінальних процесуальних засобів пізнання. До них належать, насамперед, слідчі (розшукові) дії (СРД), що спрямовані на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у кримінальному провадженні (ч. 1 ст. 223 КПК України) [2]. СРД проводяться на різних етапах розслідування. На початковому етапі, як правило, здійснюють допит потерпілого, свідка, огляд, обшук, отримання зразків для експертного дослідження з метою встановлення обставин, що підлягають доказуванню. На подальшому етапі, окрім зазначених, проводять також допит підозрюваного, одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб, слідчий експеримент, пред'явлення особи для впізнання, пред'явлення речей для впізнання, призначення судових експертиз. Завдання подальших СРД полягає в перевірці та закріпленні результатів першочергових СРД [3; 4].

Загальні вимоги до проведення СРД зазначено в ст. 223 КПК України, а саме: це встановлені законом найбільш суттєві правила проведення СРД, дотримання яких покликано забезпечити законність та обґрунтованість їх проведення, досягнення їх мети та вирішення завдань кримінального провадження [5, с. 368]. СРД проводяться лише після внесення відповідних відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ч. 2 ст. 214 КПК України) і лише в межах строків, передбачених ст. 219 КПК України, крім випадків їх ініціювання судом згідно ч. 3 ст. 333 КПК України. Будь-які СРД, проведені з порушенням цього правила, є недійсними, а встановлені внаслідок них докази – недопустимими.

Допит (ст. 224 КПК України) – це СРД, яка проводиться уповноваженою особою у встановленому законом порядку і направлена на отримання в усній або письмовій формі від свідка, потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого, експерта відомостей щодо відомих їм обставин у кримінальному провадженні, що мають значення для цього кримінального провадження [2; 5].

Види допиту у кримінальному провадженні формуються в залежності від того хто із учасників кримінального провадження підлягає допиту. Так, законом визначено, що у кримінальному провадженні підлягають допиту свідок, потерпілий, підозрюваний, обвинувачений, експерт [6].

Враховуючи, що допит – це складний психологічний процес спілкування, законодавець встановив часовий ліміт на спілкування в режимі допиту – вісім годин на день. Таким

чином, згідно з нормою закону, допит не може продовжуватися понад вісім годин на день, при цьому без перерви допит не може продовжуватися понад дві години. Скільки часу відводиться на перерву, законодавець не встановлював. Уявляється, що цей час повинен бути достатнім для відпочинку [6].

В ході підготовки до допиту слідчий повинен вжити комплекс заходів, що включає аналіз матеріалів кримінального провадження, ознайомлення з оперативно-розшуковими даними та вивчення особи допитуваного, з метою: встановлення предмета допиту; з'ясування черговості допитів і способів виклику допитуваних осіб; визначення третіх осіб, які братимуть участь у проведенні допиту (оперативний працівник, спеціаліст, захисник та ін.); підготовки місця допиту і доказів, які необхідно пред'явити для викриття неправдивих показань; обрання найдоцільніших способів встановлення психологічного контакту; вибору найбільш ефективних тактичних прийомів управління допитом, щоб отримати від допитуваної особи повні та достовірні показання; прогнозування поведінки допитуваної особи в різних ситуаціях допиту; передбачення варіантів дій слідчого для кожної з можливих ситуацій допиту; вивчення спеціальних питань, що стосуються предмета допиту.

Таким чином, перед тим, як розпочати допит, слідчий, прокурор звертаються до неї з проханням надати паспорт або інший документ, який засвідчує її особу. Це необхідно для того, щоб переконатись, що перед ним дійсно є саме та особа, за яку вона себе видає. Після того як особа, яка підлягає допиту, встановлена, їй роз'яснюються її права, передбачені законом. Крім того, особі роз'яснюються права, пов'язані саме з проведенням її допиту [7].

Допит потерпілого має свої особливості. Потерпілі, як правило, володіють особистим, державним або колективним майном. Це працівники ощадних кас, відділів банків, водії таксі, інкасатори, сторожі підприємств, приватні особи, які мають певне майно або цінності. З метою заволодіння матеріальними цін-

ностями або цінними документами злочинці застосовують психічне або фізичне насильство. Причому ці дії супроводжуються погрозами застосування зброї або інших знарядь кримінального правопорушення. Крім того, необхідно враховувати, що ці кримінальні правопорушення тривають в основному короткої проміжок часу. Все це відбивається на психічному стані потерпілого, тому слідчий, оцінюючи і деталізуючи інформацію, мусить проявити особливу делікатність у стосунках з допитуваним.

Разом з тим, перед допитом доцільно поговорити з потерпілим, щоб з'ясувати певні обставини і скласти план допиту.

Спочатку потерпілому пропонується самостійно викласти обставини вчинення розбійного нападу. Подальший його допит проводиться в питально-відповідній формі з метою деталізації обставин, які підлягають доказуванню в справі, усунення неточностей, суперечностей, виявлення умисних викривлень фактів. Особлива увага під час проведення допиту приділяється з'ясуванню ознак зовнішності злочинців із використанням методу словесного портрета, щоб у подальшому скласти композиційні портрети. Також детально описуються характерні ознаки викраденого.

Під час допиту потерпілого про обставини нападу слідчий має отримати інформацію з таких питань: в якому місці і в якій обстановці вчинено напад? за яких обставин і чому потерпілий перебував на місці нападу? час вчинення нападу? хто ще був з потерпілим на місці події? скільки було нападників? яким способом вчинений напад? (характер насилля чи погроз з боку нападників); чи були нападники озброєні і чим саме? чи застосовували нападники зброю і до яких наслідків це призвело? з якого боку чи звідки з'явилися нападники? яким чином і в якому напрямку зникли злочинці? чи мали нападники в своєму розпорядженні транспорт і який саме? чи здійснював потерпілий опір нападникам, якщо так, то які сліди на одязі чи тілі нападників могли

залишитися внаслідок цього? які сліди чи речі залишили злочинці на місці події? як нападники зверталися один до одного і про що вони говорили з потерпілим та між собою? хто мав інформацію про наявність у потерпілого цінностей? кого першого потерпілий повідомив про те, що сталося? чи підозрює потерпілий когось в причетності до нападу тощо?

Іноді вже після допиту потерпілого слідчий володіє даними, які дозволяють йому звузати коло осіб, серед яких слід шукати злочинців [8, с. 59–60; 9].

Важливим напрямом криміналістичної тактики є розробка та впровадження системи тактичних прийомів, що спрямована на актуалізацію забутого в пам'яті потерпілих (свідків) і нейтралізацію добросовісних помилок у їх показаннях. До цієї групи належать наступні тактичні прийоми: 1) використання виду пам'яті (образної, емоційної, рухової), яка у допитуваної особи розвинена краще або домінує у неї в певній ситуації; 2) надання допомоги у відновленні в пам'яті забутого й відтворенні сприйнятого (наприклад, постановка питань, що активізують у допитуваної особи емоції, пред'явлення речових і оголошення письмових доказів, які перебувають у прямому або непрямому зв'язку із забутим фактом); 3) пропозиція слідчого повторити розповідь з різних частин (з середини, кінця події чи викладення її певних епізодів); 4) постановка питань про відомі потерпілому (свідку) обставини в прямій і зворотній хронологічній послідовності; 5) пропозиція докладно відтворити не лише обставини, пов'язані із самою подією, але й передуючі їй, а також подальші; 6) пропозиція розповісти не лише про обставини, що складають предмет допиту, а й про інші, пов'язані з ними за часом, місцем; 7) зміна перспектив: допитуваній особі пропонується відтворити подію не лише з тієї фізичної перспективи (місцезнаходження), яку він мав у момент спостереження, а й з інших позицій; 8) пропозиція зробити схему, план; 9) демонстрація фотознімків, фотороботів, наборів сигналітичних

знімків різних людей, композиційно-мальованих портретів, макетів тощо. До проведення повторних допитів з метою вирішення вказаних проблем науковці ставляться неоднозначно. Під час допиту потерпілих (свідків) може використовуватись також комплекс тактичних прийомів, що ґрунтуються на психології відносин слідчого з учасниками слідчих (розшукових) дій: зняття напруги; створення й постійне підтримання психологічного контакту з допитуваною особою; формування розумового завдання; налаштування; очікування; переконання в безперспективності приховування істини та ін.

Від тактичної правильності проведення допиту підозрюваного залежать подальший хід розслідування розбійного нападу, вчиненого організованою групою, встановлення всіх епізодів злочинної діяльності, виявлення всіх співучасників злочину.

Допит свідків. Під час їх допиту необхідно з'ясувати наступні обставини: час і причина появи на місці вчинення розбою, хто крім нього, спостерігав за вчиненням нападу, скільки було злочинців і їхні індивідуальні ознаки, тобто ознаки одягу, мови, поведінки, які застосували знаряддя вчинення, тривалість перебування, у якому напрямку вони зникли, які матеріальні цінності винесли або вивезли за допомогою транспортних засобів, їх характеристика. Як правило, свідками у кримінальних провадженнях про розбої є сторонні і незаінтересовані особи. Проте виявлення і допит таких свідків має деякі особливості. Це пов'язано з тим, що співучасники розбою, родичі й інші заінтересовані особи використовують різноманітні методи шантажу і погроз, вимагаючи відмови від участі у процесі. Слідчому необхідно пам'ятати, що свідки, особливо ті, які виявляють надмірний інтерес до розслідуваної події, можуть бути знайомі зі злочинцями і зацікавлені в розслідуванні кримінального провадження в потрібному їм напрямку. З урахуванням цього слідчий має продумати перелік запитань, які треба з'ясувати під час допиту, і тактику самого допиту.

Допит підозрюваного. З метою уникнення відповідальності особи, що вчинили розбійний напад намагаються забезпечити собі алібі. Інколи вони купують білети в кінотеатр або інший розважальний захід і у випадку їх затримання намагаються довести, що вони були зовсім в іншому місці. У деяких випадках злочинці вчиняють кримінальне правопорушення в робочий час, залишивши робоче місце. У випадку затримання надають довідку з місця роботи про те, що на момент вчинення розбою він знаходився на роботі. Досить часто злочинці домовляються з родичами, друзями про дачу ними показань, що забезпечують їм алібі. Усі ці хитрощі ускладнюють викриття підозрюваних і потребують від слідчого ретельної підготовки до кожного допиту.

Якщо злочинець затриманий на місці події, допит його може бути початий із пропозиції розповісти усе по порядку про вчинений напад. При цьому з'ясовуються питання про його появу і дії на місці затримання, знайомство з потерпілим, рід занять, місце проживання і роботи тощо.

При виявленні у затриманого зброї, речей чи грошей встановлюються їхнє походження і приналежність. Якщо на його тілі чи одязі виявлені ушкодження, з'ясовують причину, час і механізм їхнього виникнення. Посилання на алібі варто перевірити в деталях показаннями осіб, на яких він посилається, шляхом максимальної деталізації питань щодо місця зустрічі, у зв'язку з чим відбулася зустріч і з якого приводу, хто був присутнім, яка обстановка приміщення, хто де і на чому сидів, про що була розмова, що їли, які напої вживали, тобто з'ясовуються такі обставини, про які заздалегідь неможливо домовитися.

Деякі підозрювані, з метою полегшення відповідальності, під час допиту намагаються подати подію вчиненого розбою не так, як вона відбувалася. Наприклад, допитуваний не визнає факт побиття потерпілого і намагається довести, що напад був здійснений без зброї. Використовуючи такі хитрощі, підозрюваний намагається добитися, щоб його дії кваліфіку-

валися не як розбій, а як грабіж. При вчиненні нападу групою осіб підозрювані нерідко намагаються довести, що кримінальне правопорушення було вчинено без попереднього зговору і попередньої підготовки.

У процесі розслідування розбійних нападів, особливо вчинених групою осіб, порівняно часто виникає необхідність у проведенні одночасного допиту потерпілого і учасників нападу, що сприяє усуненню протиріч у показаннях допитаних, уточненню ролі кожного з його учасників. Особливо це важливо у випадках, коли один зі співучасників, визнавши свою провину, дає показання з приводу інших, а ті ухиляються від дачі правдивих показань.

Якщо підозрюваний дає правдиві показання, то у нього з'ясовуються питання, що пов'язані з підготовкою і вчиненням кримінального правопорушення, а також обставинами, що сприяли його вчиненню. Такі показання необхідно закріпити за допомогою інших доказів.

Для успішного проведення допиту підозрюваного щодо його участі в розбійному нападі, слідчому необхідно ретельно підготуватись. Важливим компонентом інформаційної підготовки допиту є: попереднє одержання біографічних даних і відомостей про індивідуально-психологічні й соціальні особливості підозрюваного шляхом допитів деяких свідків (знайомих, родичів й товаришів по службі підозрюваного), а також у результаті аналізу таких ознак злочину, як спосіб і мотиви злочинних дій, що дозволяють скласти уявлення про деякі риси характеру й професійні якості особистості (жорстокості, упевненості в собі, наявності певних професійних навичок, умінь, знань); інформація про особисті якості раніше засудженого підозрюваного може бути отримана при вивченні архівних кримінальних проваджень і оперативних даних, що свідчать про зв'язки допитуваного, дії по прихованню злочинів, особливості його поведінки й характеру; на осіб, раніше не засуджених можна одержати інформацію зі службових

характеристик і бесід (допитів) знайомих, командирів, товаришів по службі; дані про особистість допитуваного одержують також шляхом спостереження за його поведінкою на допитах, та інших слідчих (розшукових) діях, що проявляється при цьому мімікою, жестами, ознаками хвилювання, агресивності, цинічності тощо.

В ході підготовки до допитів підозрюваних і під час їх проведення доцільно: 1) враховувати те, що чим більше часу минуло з моменту затримання підозрюваних, тим менш результативним буде допит; 2) нейтралізувати спроби протидії розслідуванню; 3) не допустити інформаційних контактів між підозрюваними; 4) провести розвідувальну бесіду перед допитом; 5) диференціювати допитуваних осіб залежно від ступеня ймовірності надання ними правдивих показань (наприклад, в першу чергу потрібно провести допит того, хто відігравав другорядну роль у вчиненні розбою, чия вина підтверджується більш надійними доказами, хто характеризується менш негативно або має менш сильні вольові якості та ін.); 6) встановити психологічний контакт із допитуваною особою шляхом: створення сприятливої психологічної атмосфери допиту, що стимулює інтерес до нього і його результатів; демонстрування ввічливості, доброзичливості, неупередженого ставлення до допитуваної особи; пробудження інтересу до слідчого як партнера по спілкуванню; демонстрації слідчим поінформованості про маловідомі обставини життя допитуваної особи, її потреби, інтереси; роз'яснення цілей і завдань допиту, а саме, чітке формулювання слідчим своєї позиції як спрямованої не на викриття допитуваної особи, як на самоціль, а на встановлення істини в кримінальній справі, та підтримувати його протягом всього допиту; 7) прагнути, щоб допит був повним і всеохоплюючим щодо предмета доказування в справі; 8) в першу чергу з'ясувати обставини, стосовно яких є найбільше достовірних даних; 9) дотримуватись постановки питань у логічній послідовності, найчастіше «від

загального до окремого»; 10) використовувати як матеріали ОРД, так і безпосередню участь оперативного працівника в проведенні допиту, особливо, у випадках, коли необхідно тактично правильно використати оперативну інформацію або оперативний працівник встановив із допитуваною особою необхідний психологічний контакт, отримав достовірні відомості без їх процесуального закріплення; 11) слідчому здійснювати самоконтроль за своїми емоціями.

В процесі допиту доречно використовувати наступні тактичні прийоми: 1) виклад показань у формі вільної розповіді; 2) надання допомоги в пригадуванні забутого, зокрема, за допомогою асоціативних зв'язків (асоціацій за подібністю в часі та просторі, схожістю чи контрастом, щодо причин і наслідків); 3) постановка конкретних, зрозумілих, лаконічних доповнюючих, уточнюючих, нагадуючих, контрольних питань, але не навідних; 4) роз'яснення допитуваній особі змісту ст. 66 КК України про обставини, які пом'якшують покарання; 5) спроби запобігти дачі неправдивих показань шляхом демонстрації своєї поінформованості; 6) активізація соціально-позитивних якостей допитуваної особи; 7) вторгнення в особисту зону шляхом зміни комунікативної дистанції; 8) пред'явлення доказів. Криміналістична тактика передбачає певні способи пред'явлення доказової інформації: а) за характером взаємозв'язку доказів у кримінальній справі (пред'явлення одиничних доказів, комплексу взаємопов'язаних доказів, усієї системи доказів); б) за характером демонстрації доказів на допиті (згадування про наявні докази, перерахування наявних доказів із зазначенням джерел їх походження, показ доказів допитуваній особі не повністю, мимохідь, надання їй можливості розглядати, вивчати докази, підкреслена демонстрація ознак об'єкта, що пред'являється); в) за характером послідовності пред'явлення доказів (за «наростаючою силою» чи із «зменшенням сили»); г) за характером додаткових умов, які підсилюють вплив

на допитувану особу доказів, що пред'являються, (несподіване пред'явлення доказів, їх пред'явлення після попереднього з'ясування обставин, які пов'язані з ними, пред'явлення доказів і роз'яснення їх значення в кримінальному провадженні; 9) непряма демонстрація предмета, зовні однакового з речовим доказом, який, як вважав підозрюваний, не знайдений слідчим; 10) створення у допитуваної особи перебільшеного уявлення про ступінь обізнаності слідчого про злочинну подію чи співучасників; 11) створення слідчим враження його незначної поінформованості або повної необізнаності; 12) раптова постановка питань допитуваній особі та спостереження за її психофізіологічною реакцією; 13) логічний аналіз протиріч у показаннях допитуваної особи; 14) зняття та створення напруги допиту; 15) поєднання уповільненого та форсованого темпів допиту; 16) допущення легенди, коли допитуваній особі надається можливість викласти свою неправдиву легенду, та подальше її спростування; 17) непрямий допит чи відволікання уваги, зокрема, постановка незначущих питань і важливих, серед яких ті, на які вже відома правильна відповідь; 18) переривання допиту для з'ясування повідомлених обставин чи імітації такої перевірки; 19) повідомлення слідчим версій про вчинений злочин; 20) створення або використання існуючих конфліктних відносин допитуваної особи з іншими співучасниками злочину; 21) роз'яснення можливості встановлення істини без показань допитуваної особи. Слідчому потрібно враховувати те, що допитувані особи також можуть використовувати деякі з наведених тактичних прийомів

При допиті підозрюваного (підозрюваних) треба враховувати й з'ясовувати наступні обставини: хто із членів групи запропонував вчинити напад, був організатором, керував його підготовкою та здійснював підбір виконавців; у зв'язку з чим, було обрано саме цей об'єкт для нападу, та спосіб його вчинення; які матеріальні цінності було викрадено, та де на даний час вони знаходяться, яким чином від-

бувався розподіл викраденого; які підготовчі дії здійснювались для вчинення нападу, або які умови були для цього використані (відсутність охорони, застарілість технічних засобів захисту); які дії й роль допитуваного, кожного члена групи під час підготовки до злочину, при його вчиненні й після його вчинення; у чому полягали роль і дії інших співучасників; способи спілкування злочинців між собою до, під час, та після вчиненого нападу; наявність зброї та автотранспорту в групі, місця його придбання, зберігання, до та після нападу; чи вчиняла група раніше злочини, на які об'єкти планувала напасти; які заходи вживались задля приховання слідів злочину і викраденого; чи допомагав їм у підготовці та здійсненні розбійного нападу хтось з інкасаторів або інших працівників банку; хто, окрім осіб, що брали участь в нападі, обізнаний про злочинну діяльність групи.

Допит неповнолітнього підозрюваного, згідно ст. 226, 52 КПК України, повинен проводитися в присутності захисника, законного представника, педагога або психолога, а за необхідності – лікаря [10].

Для отримання об'єктивної характеристики підлітка, з яким необхідно працювати, слідчий обов'язково повинен з'ясувати: у яких зовнішніх умовах він перебуває; які стосунки склалися з оточуючим середовищем, зокрема з батьками, учителями, однолітками тощо; у якому напрямі відбувається розвиток особистості, пізнавальних процесів, самосвідомості; поведінку неповнолітнього тощо [11; 12, с. 643–644].

Таким чином, у ході підготовки до допиту слідчий повинен вжити комплекс заходів, що включає аналіз матеріалів кримінального провадження, ознайомлення з оперативно-розшуковими даними та вивчення особи допитуваного, з метою: встановлення предмета допиту; з'ясування черговості допитів і способів виклику допитуваних осіб; визначення третіх осіб, які братимуть участь у проведенні допиту (оперативний працівник, спеціаліст, захисник та ін.); підготовки місця

допиту і доказів, які необхідно пред'явити для викриття неправдивих показань; обрання найдоцільніших способів встановлення психологічного контакту; вибору найбільш ефективних тактичних прийомів управління допитом, щоб отримати від допитуваної особи

повні та достовірні показання; прогнозування поведінки допитуваної особи в різних ситуаціях допиту; передбачення варіантів дій слідчого для кожної з можливих ситуацій допиту; вивчення спеціальних питань, що стосуються предмета допиту.

Анотація

У статті з'ясовано, що важливою слідчою (розшуковою) дією за фактом розслідування розбійних нападів є допит. Передусім йдеться про допит потерпілого, свідка як заявника, який повідомив про вчинений злочин.

У ході підготовки до допиту слідчий повинен вжити комплекс заходів, що включає аналіз матеріалів кримінального провадження, ознайомлення з оперативно-розшуковими даними та вивчення особи допитуваного, з метою: встановлення предмета допиту; з'ясування черговості допитів і способів виклику допитуваних осіб; визначення третіх осіб, які братимуть участь у проведенні допиту (оперативний працівник, спеціаліст, захисник та ін.); підготовки місця допиту і доказів, які необхідно пред'явити для викриття неправдивих показань; обрання найдоцільніших способів встановлення психологічного контакту; вибору найбільш ефективних тактичних прийомів управління допитом, щоб отримати від допитуваної особи повні та достовірні показання; прогнозування поведінки допитуваної особи в різних ситуаціях допиту; передбачення варіантів дій слідчого для кожної з можливих ситуацій допиту; вивчення спеціальних питань, що стосуються предмета допиту.

Під час проведення допиту у потерпілого й свідків необхідно з'ясувати відомі їм обставини події: час, місце вчинення злочину; обставини, що передували вчиненню злочину; особу підозрюваного, ознаки їх зовнішності; за допомогою яких знарядь був вчинений напад; дії нападника під час вчинення нападу тощо. Допит підозрюваних є одним з найбільш тактично складних процесуальних дій, адже є не лише способом отримання нової інформації, але й засобом перевірки, уточнення, поглиблення, закріплення інформації, отриманої раніше з інших джерел. У процесі розслідування таких злочинів, особливо вчинених групою осіб, порівняно часто виникає необхідність у проведенні одночасного допиту потерпілого і учасників нападу, що сприяє усуненню протиріч у показаннях допитаних, уточненню ролі кожного з його учасників. Особливо це важливо у випадках, коли один зі співучасників, визнавши свою провину, дає показання з приводу інших, а ті ухиляються від дачі правдивих показань. Якщо підозрюваний дає правдиві показання, то у нього з'ясовуються питання, що пов'язані з підготовкою і вчиненням кримінального правопорушення, а також обставинами, що сприяли його вчиненню. Такі показання необхідно закріпити за допомогою інших доказів.

Ключові слова: розбій, організована група, розслідування, кримінальне провадження, слідчі (розшукові) дії, допит.

Mirkovets O.M. Features of interrogation in criminal proceedings on robbery

Summary

The article clarifies that interrogation is an important investigative (investigative) action in the investigation of robberies. First of all, it is a question of interrogation of the victim, the witness as the applicant who reported the committed crime.

In preparation for the interrogation, the investigator must take a set of measures, including analysis of the materials of the criminal proceedings, acquaintance with the operational and investigative data and study of the interrogated person, in order to: establish the subject of the interrogation; finding out the order of interrogations and ways to summon interrogated persons; determination of third parties who will take part in the interrogation (operative, specialist, defense counsel, etc.); preparation of the place of interrogation and evidence that must be presented to expose false testimony; choosing the most appropriate ways to establish psychological contact; choosing the most effective tactics of

interrogation management in order to obtain complete and reliable testimony from the interrogated person; predicting the behavior of the interrogated person in different situations of interrogation; anticipation of options for actions of the investigator for each of the possible situations of interrogation; study of special issues related to the subject of interrogation.

During the interrogation of the victim and witnesses, it is necessary to find out the circumstances of the event known to them: time, place of the crime; circumstances that preceded the commission of the crime; the identity of the suspect, signs of their appearance; with which tools the attack was committed; actions of the attacker during the attack, etc. The interrogation of suspects is one of the most tactically complex procedural actions, as it is not only a way to obtain new information, but also a means of checking, clarifying, deepening, consolidating information previously obtained from other sources. In the process of investigating such crimes, especially committed by a group of people, relatively often there is a need for simultaneous interrogation of the victim and the attackers, which helps to eliminate contradictions in the testimony of interrogated, clarify the role of each of its participants. This is especially important in cases where one of the accomplices, admitting his guilt, testifies about others, and they evade giving true testimony. If the suspect gives true testimony, he is clarified issues related to the preparation and commission of a criminal offense, as well as the circumstances that led to its commission. Such testimony must be supported by other evidence.

Key words: robbery, organized group, investigation, criminal proceedings, investigative (search) actions, interrogation.

Список використаних джерел:

1. Тищенко В. В. Корыстно-насильственные преступления: криминалистический анализ: монография. Одесса: Юридична література, 2002. 360 с.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
3. Белкин Р. С., Лифшиц Е. М. Тактика следственных действий. М., 1997. 176 с.
4. Черноус Ю. М. Слідчі дії: поняття, сутність, напрями розвитку та удосконалення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2005. 16 с.
5. Кримінальний процес: підручник / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій та ін.; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків: Право, 2013. 824 с.
6. Чаплинський К. О. Тактика проведення окремих слідчих дій: монографія. Дніпропетровськ, 2006. 416 с.
7. Коновалова В. Е. Допрос: тактика и психология: учеб. пособ. Харьков: Консул, 1999. 157 с.
8. Соловьев А. Б. Центров Е. Е. Допрос на предварительном следствии: метод. пособ. 2-е изд., перераб. Москва, 1986. 114 с.
9. Криміналістика: підручник / К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська. 2-е вид, перероб. і доп. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 480 с.
10. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред.: В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. К.: Юстініан, 2012. 1328 с.
11. Федосова О. В. Обставини, які підлягають встановленню у ході розслідування корисливо-насильницьких злочинів, що вчиняються неповнолітніми. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2014. № 1. С. 305–313.
12. Устинова Н. В. Особливості встановлення психологічного контакту з підлітками співробітниками кримінальної міліції у справах дітей. *Проблеми сучасної психології*, 2014. Вип. 23. С. 639–651.